

man vilde sætte Istedetfor de 4 Klasser? Man tænkte ganske vist paa — det er udtalt haade i Motiverne og under Forhandlingerne — at Realskoler omkring i Byerne skulde sættes istedet, og at disse Realskoler skulde afluttes med en Examen, der gav Berettigelse til at komme ind i Latinskolen. Mange af de Elever, der søgte Realskolen, vilde jo overhovedet ikke gaa videre, og de kunde naturligvis gaa ud i Livet til deres forskjellige Gjerning med den Forberedelse, de havde faaet, men de, som vilde gaa videre, skulde altsaa have Ret til at gaa ind i Latinskolens første Klasse, Latinskolerne skulde altsaa have 4 Klasser og skulde altsaa være en Art Mellem-skoler mellem Universitetet og den borgerlige Dannelse, om jeg saa maa kalde det. Man kan jo ick negte, at der derved vilde opnaas, at der kom en Forbindelse tilstede for dem, som vilde gaa den Vej, og at derved den eneste Mulighed kom tilstede for, at af de Samsundsklasser, som det ærede Medlem fra Ringsted (Zahle) igaar talte om, de kunde komme med, som egnede sig dertil. Naar der nemlig blev Realskoler i de mindre bemidlede Klassers Hjemstavn, var der en Mulighed for, at ogsaa de kunde komme til at nyde godt af den Understøttelse, der gives den lærde Skoleundervisning. Ved Universitetsloven kunde der ikke, det indrømmede den høitærede Kultusminister igaar, gjøres Noget i saa Henseende, men skulde der gjøres Noget, maatte det være ved denne Ordning af Skolevæsenet. Jeg ser derfor ikke bedre, end at man, hvis man vendte tilbage til den Tanke at ophæve de 4 Klasser og istedetfor disse 4 Klasser understøttede Realskolerne omkring i Byerne, derved vilde gjøre det muligt baade for dem, der ikke vilde gaa videre, at faae en Dannelse, som de kunde være tjent med, og for dem, der vilde gaa videre, at indtræde i Latinskolens første Klasser, naar de havde taget Preliminarexamen. Derved vilde der være stabt en Forbindelse og tillige være gjort Noget for Borgerskolens særlige Fremhjælp. Det er den Tanke, der fremkom i 1870, og efter den Erfaring, som jeg har gjort ved at synse med Skolevæsenet, forekommer det mig i Virkeligheden, at det ogsaa vilde være en formaalstjenlig Vej at gaa ind paa. Jeg optager derfor denne Tanke her — ialtfald til Drøftelse. Naturligvis kan jeg meget godt forstaa, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds føler sig tilfreds med det Bestaaende, thi det er jo netop hans Forslag, eller rettere sagt Ministerens, som han støttede, der gik igjennem, og han havde isorveien udtalt sig for den Evedeling, der fandt Sted. Heri Thinget havde dette Forslag kun til Støtte det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds, det daværende ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (Bille), som nu ikke er her mere, samt Frølund, dog kun tilbids, idet denne vilde gaa med til, at der skulde være en fælles

Examen for alle Studerende; men ogsaa i sidste Henseende er man gaaet tilbage ved Loven af 1871. Istedetfor, at der før var en Fællesexamen ved Universitetet for Privatister, skulde Privatisterne nu aflægge Examen ved Skolerne. Det er jo uregtelig en Tilbagegang. Jeg ser altsaa ikke bedre, end at man istedetfor at gaa i den Retning, man skulde have gaaet, i enkelte Stykker er gaaet i en modsat Retning, nemlig med Hensyn til at tage Examen, og i andre har man udført Loven paa en saadan Maade, at det Formaal, der skulde naas, slet ikke er blevet naaet. Jeg kan ikke se bedre, end at det virkelig vilde være et stort Fremstridt for vort Skolevæsen, om en saadan organisk Forbindelse, som jeg har nævnt, kunde naas; navnlig vilde det være et stort Fremstridt for Kjøbstæderne og de nærmest tilstødende Landdistrikter, og efterhaanden vilde ogsaa de mere frugtbare Dele af selve Landdistrikterne komme med. Altsaa, at man af Hensyn til, at vi saa nylig have faaet en Reform, skulde forholde sig rolig, det kan jeg, som var misfornøjet med denne Reform, ikke indrømme, og det saa meget mindre, som Reformerne er bleven udført paa den Maade, den er. Det forekommer mig ogsaa, at flere Skolemænds Erfaringer pege i samme Retning. Gjennemgaar jeg f. Ex., hvad Rektoren ved Frederiksborg lærde Skole har sagt i sine Programmer, da stemmer det dog egentlig paa en Maade overens med, hvad jeg her har udtalt, idet det, han arbejder paa ved den lærde Skole, netop er at faae Realklasser som Forbindelsesled til den lærde Skole. Altsaa, i alle de tre Retninger, man kæmpede for i 1870, har man ikke naaet Noget ved den Reform, som vi fik 1871. Gaar man nu ind paa Lovforslaget her, slaar man den Ordning fast, man har; ja, man slaar den forsaavidt fastere, idet man viser den reale Dannelse ganske bort fra det lærde Skolevæsen's Budget hen til et andet Budget. Jeg vil derfor ønske, at man vilde prøve paa, om ikke de Midler, der hidtil hovedsagelig have været anvendte til den lærde Skole, tillige kunde komme til at tilflyde den reale Dannelse, og om man ikke skulde mene, at Tiden var kommen til at optage den Tanke, som ikke blev udført i 1870. Det forekommer mig desuden, at de statistiske Oplysninger pege netop i Retning af, at Slegt var usseligt. Jeg ser saaledes, at fra 1863 til 1877 have de lærde Skoler været besøgte af 5,972 Elever, men deraf ere kun 1,600 blevene dimitterede; Resten har været Realister (Berg: Nei, Mange ere gaaede bort uden Examen!). Ja, naturligvis, Mange ere gaaede bort uden Examen, men de Allerfleste have været Realister; det siges i de statistiske Oplysninger. Der siges ikke hvormange, men de allerfleste af dem. Dernæst oplyses der om, at af 213 Elever, der bleve dimitterede i det sidste Aar, have 93, altsaa næsten Halvdelen, taget